

הכתוב להי"ם

קטעים נבחרים ממכתביו ושיחותיו של הגאון רבי חיים יוסף אקרמן שליט"א

— אחי | בירור המוגש במבטה של תורה —

אינם משתייכים לחיובי מצוות וכל שכן שאינם אחים בקשרי משפחה כל שהן.

ותתן אמת ביעקב - אינה מרשה לו [לכאורה] להוציא מפיו דבר שאינו אמיתי [והשוה לתשובתו בבואו להביא המטעמים לאביו - כזכר ברש"י].

ובעל כרחנו ובידיעו כי חביב אדם שנברא בצלם וחסד יתירה נודעת לו שנברא בצלם יודע ומכיר יעקב שכל הנברא לכבודי בראתיו יצרתיו אף עשיתיו וכל היצורים שעלי אדמות צריכים לספר מעלת היצור בצלם דמות תבניתו, ולפיכך אף אם אין בינו לבנים חיובים וקבלת מצוות משותפים ובודאי שלא קרבת שאירות וקורבת משפחה, מכל מקום אחיו הוא במצות ובפרסום "ברוך אתה ה' יוצר האדם", ולמרות המרחק הגדול שבין הפסגה שעומד בה בחיר האבות חש הוא אחוה לאותם המופקעים ממעלתו והנחותים בהנהגתם שהרי הושוו כולם למטרה העילאית של נושאי צלם אלוקים ואף שאין פרצופיהם שווים וכמו כן אין דעותיהם שווים אבל אלו ואלו בנצוח מנצחים: אדם אני ובשבילי נברא העולם. וכל שנוכל למצוא בינינו מטרה אמיתית המשותפת לנו - אחים אנו לדבר זה.

כאותן עשר היריעות היוצרות את הגג המונח על קרשי המשכן - עצי שיטים עומדים - אשר כל חמש מהן חוברות אשה אל אחותה ולאחר מכן חמישים קרסי הזהב מחברות את היריעות אשה אל אחותה וכל זה למטרה הרוממה של "והיה המשכן אחד" - עשר היריעות הקרויים משכן - יהיה עתה אחד. (שמות כו ו' - רשב"ם) כי עם היות המדרגות בלתי שוות הן אמנם מסודרות בסדר אחד לעשות רצון קונם. (ספורנו)

וכן אתה מוצא לו בתום עשרים שנות עבודתו כאשר חמיו המבקש לעקור את הכל ולהיות הארמי אבד אבי בהכריו: הבנות בנותי והבנים בני, מציע לו לזכות ברית בין שניהם ולהקים מצבה לעד, קורא יעקב לאחיו ליקח וללקט אבנים ולהקים את גל עד. ומי הם האחים הבאים לעזרתו? הם בניו. והלא הוא בן תשעים ושבע שנים והמה בנים צעירים שלגדולים שבהם עוד לא מלאו י"ג ובמה הם אחיו. וכתב רש"י: שהיו אחים נגשים אליו לצרה ולמלחמה. (בראשית לא מז)

וברמב"ן: ויש אומרים שאמר להם אחי דרך מוסר כמו שאמר לרועים אחי מאין אתם.

| צא ולמד!

איש האמת ועמוד התפארת מזהה אחוה הכוללתו עם הכשנגדו בין שיהיו רועי ארץ בני קדם המופלגים ממנו בצדקותו, והן בילדיו הקטנים שעבורם השקיע עשרים משנות חייו ולשניהם פונה הוא: אָחִי! וזאת מאחר ובשניהם יש להם מטרה אמיתית משותפת, בתחילת הדרך - בהיותם ברואים ויצורים בצלם אלוקים, ובסוף הדרך - בהיותם נגשים אליו לצרה ולמלחמה.

ולאחר פתיחה מרגשת כזו נפתחו הלבבות ויכול הוא להטיף להם מוסר: הן עוד היום גדול כלומר אם שכירים אתם - לא שלמתם פעולת היום, ואם הבהמות שלכם - אף על פי כן לא עת האסף המקנה. (כ"ט)

יעקב הצדיק שהרמב"ם (סוף הלכות שכירות) משתמש בו כדוגמא לחיובו של הפועל לעבוד בכל כחו אינו יכול להכיל את העוול הנעשה על ידי הנכרים כאמרו תועבת צדיקים איש עול (ספורנו) ומרגיש נוח להוכיחם על כך שהרי אחים המה וגם עליהם מוטלת החובה לילך בדרך הישר כי כל דבר התלוי באובנתא דלבא כתב רבנו ניסים בהקדמתו לש"ס נצטוו והוזהרו בה כל באי עולם.

אבינו התם המטמין עצמו י"ד שנים באהלי שם ועבר כהכנה מופלגת ל"ד שנות עבודתו בבית לבן אחי אמו אשר איננו מוכן לפנות הבית מעבודה זרה כאשר עשה לעבד אברהם שבא לפניו, וימשיך להשתמש בתרפים אשר עמו, נושא רגליו ארצה בני קדם כשמצורת אליו הבטחת בוראו שיהיה עמו וישמרנו - פוגש בדרכו את הרועים הנוהגים בשלשלת עדרי הצאן המתקבצים אצל הבאר שממנה ישקו הצאן ופוחת עמהם בדברים:

| אחי מאין אתם.

ולאחר שניתנה תורה מקובלנו ששם נפלא זה מוענק או לאחים ביולוגיים כבני יעקב שנולדו מארבע אמהות ומכל מקום נכללו בשנים עשר אחים אנחנו מהיותם בני אב אחד, והיא המגלה והמלמדת שמצות יבום הפותחת ב"כי ישבו אחים יחדיו" שייכת ונוהגת רק אצל אחים מן האב בלבד (יבמות יג) ואף כשמת אחד מהם קרוי הוא אחיו מכח האבהות המשותפת שהביאתם לעולם.

ולעומת זאת נצטוו להעניש את העד שזמם להרוג את אחיו ונגמר הדין על פיו ובאו שנים ואמרו לו עמנו הייתם ככתוב ועשיתם לו כאשר זמם לעשות לאחיו ועדיין אחיו הוא, ולפוטרו כאשר הרגו הבית דין את הנידון על פיהם שהרי שוב אין אחיו קיים, ומבואר שאין תואר האחוה נמשך לאחר מות. (מכות ה) ועמד בזה הריטב"א בחידושי שם.

צא ולמד!
איש האמת ועמוד
התפארת מזהה אחוה
הכוללתו עם השכנגדו
בין שיהיו רועי ארץ
בני קדם המופלגים
ממנו בצדקותו,
והן בילדיו הקטנים
שעבורם השקיע
עשרים משנות חייו
ולשניהם פונה הוא:
אָחִי! וזאת מאחר
ובשניהם יש להם
מטרה משותפת,
בתחילה בהיותם
ברואים בצלם אלוקים,
ובסוף בהיותם נגשים
אליו לצרה ולמלחמה.

ואמנם הרש"ש אנהירנו לעינין ולהבחין בין האח הביולוגי ששמו נקרא עליו עקב לידת שניהם מאב משותף או לחילופין מאם משותפת, שקשר בשר זה ממשיך גם לאחר מות אחד מהם וכשמוכח מצות יבום הנלמדת אחוה אחוה מבני יעקב, לבין הקשר שבין כלל ישראל הקרויים אחים עקב היות כולם בני אבינו שבשמים שקרבנו לעבודתו וקדשנו במצוותיו ואחים אנו לחיובנו המשותף בקבלת עול מלכותו וקיום מצוות התורה שאחוה זו נמשכת רק כל ימי חיות האנשים וזמן השתעבדותם לקיום מצות הקל, אך מכיון שמת ונעשה חפשי מן המצוות שוב אינו קרוי אחיך - ולפיכך פשוט לגמ' במכות (ה) שעדיין אחיו קיים, דלאחר מיתתו שוב אינו אחיו למידי.

וכאן עומדים אנו למול השלישי שבאבות הספוג ביראת ה' טהורה משקידת י"ד שנים, אדם שבמרכבה שמלאכים יורדים ומתבוננים בו ועולים להשוות לפני אדם שבכסא, הנפגש בארץ בני קדם באנשי המקום העוסקים במלאכתם וקריאתו אליהם בשם: אָחִי מאין אתם והלא תורתנו תורת נצח מכירה או באחים ביולוגיים או באחים בציווי מצותיו ית', ואלו

| ופוק חזי!

והיה קדש ועדי יעלו מושיעים בהר ציון לשפוט את הר עשו והיתה לה המלוכה.

ג.

הסובב בינות אחינו התועים והסרים מדרך הישר, וגם בתוככי פירות הנושרין שבינותינו המשתדלים להדמות להם בצורתם החיצונית, בפאת ראשיהם המקורחות ובלשון שבדו להם להיות דוברים בה בסלנגיות מבחין בתופעה מענינת הטעונה תשומת לב.

ישים נא לבו ויספר אחת לאחת כמה פעמים חוזר ונשנה התואר "אח שלי" "אחי" שמשללב עם חצי המשפט שלאחריו, וימצא שכמעט שווה הוא למספר ה"כאילו", הלא דבר הוא.

מפני מה דואגים המה לציין ולחזור לציין שיש בינינו קשר של אחוה ושמפני כן יש לנהוג בסימפטיה אנושית זה לזה.

ולפי המבואר בתחילת המאמר שכל ברואי עולם קרויים אחים מחמת שותפותן ואחדותם בתפקיד האלקי של "לכבודי בראתי יצרתיו אף עשיתיו" ומהאי טעמא גם האיש הניצב בראש הסולם הנצב ארצה וראשו מגיע השמימה קורא לרועים מבני ארץ קדם אָחִי מאין אתם, יובן שבדורנו אנו שהושחת צלם האלקים מעל פני האנשים שהפכו במעשיהם לעזי פנים שדמחציפו כולי האי שמע מינה... נינהו.

ומוסיפים חטא על פשע בהיות כל ראש מוקרח וקצוץ פאה, ופניהם מעוטרים בזקנקן חודוד שוב אין שם בוראם מתעלה ומתקלס על ידם ואינו יכול לקרוא על ידם ובהם "לכבודי בראתי" ובטל המשותף שביניהם ואין לכאורה שום סיבה לקרותם אחים- שהרי אינם אחים ביולוגיים, אין הם עושה מעשה עמך כדי שיקראו אחיו הוא במצוות, ואין מפרסמים ומגלים

אותו אבינו יעקב שרוי בשנים אלו בפחד ואימה מ"הנה עשו אחיך מתנחם לך להרגך" נחם על האחוה לחשוב מחשבה אחרת להתנכר לך ולהרגך. (כ)

אחוה ביולוגית, תאומים מבטן אחת -ס"ג שנים בלא מריבה, איככה נהפכה האחוה להתנכרות גמורה עד כדי תכנון להרגו.

עד אשר תשוב חמת אחיך, עד שוב אף אחיך ממך (שם מד מה) ומהו מקור האף והחמה? וישטם עשו את יעקב על הברכה -ויאמר כאן כי כאשר באה משטמה גדולה בנפש עשו לשטום את יעקב על הברכה עלה בלבו שיהרוג את אחיו.

מכאן אתה למד שנטירת איבה (אבן עזרא) היה המלבה והמשמרת את שלהבת השנאה לבל תדעך ואפילו בין אחים בני אותו האב.

וכן ציין הוא בברכתו לבן זקוניו ששטמוהו בעלי חיצים (מט כג) בעלי לשון הרע (ספורנו) בעלי פלוגתא (תרגום), ומשטמה זו זו הביאתם ל"וימררהו ורבו" -מתחילה חשבו להורגו כדכתיב לכו ונהרגוהו.

ונקוט האי כללא בידך -כל מקום ששוררת משטמה ונטירת איבה- הבערה ללהב ולחלק שנתה וחובה לשרש אותה משרשה ומעיקרה ורק אז יתאפשר לפייס בין הצדדים.

ותפש צדיק דרכו להכניע לפני אחיו בהשתחותו ארצה שבע פעמים עד גשתו עד אחיו (ג' ג) והיא שעמדה לו להפוך את לב אחיו כמו רגע. ויחבקהו- נתגלגלו רחמי כשראהו משתחוה כל השתחוואות הללו (רש"י) ואף שהלכה היא שעשו שונא ליעקב אהנו ליעקב השתחוואות אלו שנכמרו רחמי עשיו על יעקב אחיו.

עת צרה היא ליעקב בהעמיד בוראנו עלינו שנים שכרתו בעבר "ברית אחים" ביניהם ולא אחים ביולוגיים אלא אחים נגשים יחדיו לצרה ולמלחמה להצית לפיד של משטמה נוראית של בעלי לשון הרע ובעלי פלוגתא עד כדי הכרזה של לכו ונהרגוהו. ובראותם כי דרכם דרך רשעים צלחה, התגברה וגדלה בליבותיהם השנאה הקבועה לעמי הארצות בתלמידי החכמים שהיא גדולה יותר משנאה ששונאים אומות העולם את ישראל, ואומרים המה מי יתן לנו תלמידי חכמים וננשכם כחמור.

כבוד שמים בחזותם.

נאלצים המה לקרוא לעצמם ולזולתם "אחים -אח שלי" כדי לשוב ולהכלל בינם לבין עצמם בקשר של איש לאחיו.

והיא הנותנת והמאפשרת להם להיות "האחים המוסלמים" שאחותם היא בהיותם מרצחים שפלים החיים על חרבם, ולכרות "ברית אחים" כדי לרומם קרנם של חלאת האדם השופכים בוז על נדיבים.

ולהיות ה"אח המבערת לפניו" וכפרושם של רבותינו (שבת כ) עצים שנדלקו באחווה -כל העצים נדלקין זה מזה הקטן מדליק את הגדול, ולתוכה מושלכת המגילה לשריפה.

| ולתולעת יעקב שכוחה בפיה רק נותר לזעוק ולשוע פני המלך:

הצילני נא מיד אחי -שאין נוהג עמי כאח אלא כעשיו הרשע, והוא יעננו באהבתו:

| למען אחי ורעי -אדברה נא שלום בך!

להורות לכל כי אין שום פתרון להסיר משטמה שורשית אלא בהכנעה יתירה הממסת לבבו של השונא ומעוררת את רחמיו, והן לו היו עושים כן בריוני בית שני לא היה נחרב בית מקדשנו (ספורנו לג ד).

| עת צרה היא ליעקב

בהעמיד בוראנו עלינו שנים שכרתו בעבר "ברית אחים" ביניהם ולא אחים ביולוגיים אלא אחים נגשים יחדיו לצרה ולמלחמה להצית לפיד של משטמה נוראית של בעלי לשון הרע ובעלי פלוגתא עד כדי הכרזה של לכו ונהרגוהו. ובראותם כי דרכם דרך רשעים צלחה, התגברה וגדלה בליבותיהם השנאה הקבועה לעמי הארצות בתלמידי החכמים שהיא גדולה יותר משנאה ששונאים אומות העולם את ישראל (פסחים מט) ואומרים המה מי יתן לנו תלמידי חכמים וננשכם כחמור. (ש)

ועל כן לנו הלנים במשכנות יעקב וישבי אהלי תורה שומה וחובה לכוף ראשו ולהכיר בגוזר הגזירה ובמטעימנו מחבלי משיח בדורו של שמד, ולכרוע לפניהם שבעה פעמים עד גשתנו עד "האחים" שרק הוא האופן להמים לבותיהם ושיכמרו רחמיהם עלינו ויניחוהו שתהא פליטה בהר ציון

לבירור נקודת ההפצה הקרובה אליך: 077-52-80-989 | אופקים | ביתר עילית | חיפה | טלזסטון | ירושלים | עפולה | פתח תקווה | רכסים

השבוע פרשת ויצא | זכות הגיליון מוקדש:

רפואה שלימה לילד הצדיק דניאל שלום בן מזור נ"ו | הצלחה בתורה של הבה"ח שמואל בן מזל טוב נאוה נ"ו

יו"ל ע"י המכון להוצאת כתבי הגאון רבי חיים יוסף אקרמן שליט"א | לתרומות והנצחות: 077-52-80-989